

УДК 785Київська_камерата:78.071.2Матюхін](477)(045)
DOI 10.32461/2226-3209.1.2023.277684

Цитування:

Тучапєць А. І. Творча постать Валерія Матюхіна: до 45-річчя створення «Київської камерати». *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв* : наук. журнал. 2023. № 1. С. 288–294.

Tuchapets A. (2023). Creative Personality of Valerii Matiukhin: to 45-th Anniversary of «Kyiv Camerata» Creation. *National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts Herald: Science journal*, 1, 288–294 [in Ukrainian].

Тучапєць Андрій Іванович,
доцент кафедри
струнно-смичкових інструментів
Національної музичної академії України
імені П. І. Чайковського,
заслужений артист України
<https://orcid.org/0000-0002-9112-7263>
atuchapets@gmail.com

ТВОРЧА ПОСТАТЬ ВАЛЕРІЯ МАТЮХІНА: ДО 45-РІЧЧЯ СТВОРЕННЯ «КИЇВСЬКОЇ КАМЕРАТИ»

Мета роботи – пошук нової інформації стосовно історії «Київської камерати», життєвого та творчого шляху Валерія Матюхіна – видатного українського піаніста, музично-громадського діяча, а також диригента, художнього керівника й генерального директора цього колективу. В основу **методології дослідження** покладено історико-біографічний та історико-культурологічний методи. **Наукова новизна** запропонованої статті полягає в тому, що більшу частину наведеної інформації подано безпосередньо «з перших вуст» і вперше. Переважно це стосується окремих епізодів біографії В. Матюхіна, пов'язаних з його учнівськими та студентськими роками, педагогами, поглядами на виконання сучасної музики й диригентське мистецтво. Стаття написана в доволі не типовому для наукового викладу форматі, основу якого становить пряма мова головного героя, яка готується або доповнюється відповідними роз'ясненнями автора статті, зробленими вже постфактум. Автор статті більше двох десятиліть (з квітня 2001 року) працює у складі цього колективу й знає його ізсередини. Але оскільки музика є все ж таки мистецтвом невербальним, яке «говорить саме за себе», то за ці роки накопичилося досить багато питань стосовно історії оркестру взагалі та творчого шляху В. Матюхіна зокрема – питань, досі не висвітлених у музикознавстві. Тому з нагоди зазначеної ювілейної дати ми вирішили поговорити з Валерієм Олександровичем і винести цю розмову на загал. **Висновки.** Здійснене дослідження підтверджує, що величезна заслуга в успішності «Київської камерати» належить В. Матюхіну. Більшість перспектив колективу з'являлося завдяки магнетизму його особистості, заснованому знов-таки на глибокому знанні та розумінні сутності своєї професії, високій внутрішній культурі та величезній скромності. Саме тому в процесі спілкування з Маестро ми ще раз переконалися в тому, що дослідження діяльності видатного колективу необхідно починати з вивчення творчої постаті В. Матюхіна.

Ключові слова: українська інструментальна музика, В. Матюхін-диригент, «Київська камерата», творчість Є. Станковича, додекафонія.

Tuchapets Andrii, The Honored Artist of Ukraine, Associate Professor, String and Bow Instruments Department, Ukrainian National Tchaikovsky Academy of Music

Creative Personality of Valerii Matiukhin: to 45-th Anniversary of «Kyiv Camerata» Creation

The purpose of the article is to obtain information about the history of «Kyiv Camerata» and Valerii Matiukhin – an outstanding Ukrainian pianist, musical and public figure, as well as a conductor, artistic director and general director of this band. **The research methodology** is based on historical-biographical and historical-cultural methods. **The scientific novelty** of the proposed article lies in the fact that most of the given information is provided directly «from the first mouth» and for the first time. This mainly concerns to certain episodes of V. Matiukhin's biography, related to his school and student years, teachers, views on the performance of modern music and the art of conducting. The article is written in a rather atypical format for a scientific presentation, which is based on the direct speech of the main character. His speech is prepared or supplemented by appropriate explanations of the author of the article, made post factum. This is explained by the fact that the author of the article has been working in this band for more than two decades (since April 2001) and knows it, as they say, «from the inside». But since music is, after all, a non-verbal art, that «speaks for itself», over the years quite a lot of questions have been accumulated regarding the history of the orchestra in general and the creative path of V. Matiukhin in particular – questions that have not yet been clarified in musicology. Therefore, on the occasion of the specified anniversary date, we decided to talk with Valerii Oleksandrovysh and bring this conversation to the general public **Conclusions.** The conducted research confirms that V. Matiukhin has a great deal of credit for the success of the «Kyiv Camerata». Most of the band's prospects appeared due to the magnetism of his personality, based again on deep knowledge and understanding of the essence of his profession, high internal culture and great modesty. That is why, in the process of communication with the Maestro, we once again became convinced that the study of the activities of an outstanding band must begin with the study of the creative figure of V. Matiukhin.

Key words: Ukrainian instrumental music, V. Matiukhin-conductor, «Kyiv Camerata», creative works of Y. Stankovych, dodecaphony.

Актуальність теми дослідження. У 2022 році відзначає свій ювілей один із провідних музичних колективів України – Національний ансамбль солістів «Київська камерата». На превеликий жаль, у зв'язку з війною будь-які урочистості із цього приводу сьогодні є недоречними. Але ми всі з нетерпінням чекаємо перемоги України та сподіваємося, що наступну «круглу» дату – 50 років (а це вже півстоліття!) «Київська камерата» відсвяткує в колі своїх шанувальників вже у вільній та мирній Україні.

Разом із тим, навіть незважаючи на сьогоднішню ситуацію, ми не змогли оминати 45-річчя «Камерати» нашою науковою увагою. Ба більше, навіть якщо би взагалі не було жодного ювілею, ця стаття все одно була б написана: українська культура заслуговує і потребує, аби про неї говорили більше. «Київська камерата», насправді, є унікальним колективом не лише в контексті української культури, але й світової загалом. Адже у світі існує не так багато творчих колективів, які б спеціалізувалися на виконанні музики сучасних академічних композиторів тієї країни, яку вони представляють.

Увесь період існування «Київської камерати» – від моменту виникнення і до сьогодні – нерозривно пов'язаний з постаттю Валерія Матюхіна – видатного українського піаніста, музично-громадського діяча, а також диригента, художнього керівника й генерального директора цього колективу. Значною мірою саме завдяки його ентузіазму виник цей колектив, у межах якого йому завжди вдавалося об'єднувати найкращих музикантів нашої країни. Саме тому з нагоди згаданої вище ювілейної дати ми вирішили поговорити про «Камерату» безпосередньо із самим Валерієм Олександровичем. І не лише про «Камерату», а, зрештою, і просто про нього.

Аналіз досліджень і публікацій. Мабуть, усі розвідки, пов'язані з «Київською камератою» та В. Матюхіним, слід поділяти на дві категорії. До першої – відносимо величезну кількість музикознавчих робіт, присвячених сучасній українській академічній музиці, у яких досить часто натрапляємо на згадки про славетний колектив та його керівника, зазвичай як виконавців аналізованих музичних творів. І в цьому випадку ми приходимо до розуміння того важливого факту, що значна частина крайнього 50-річного відрізка історії української музики нерозривно пов'язана із цим колективом. До другої категорії (яка нас цікавить найбільше в межах наукових розвідок) належать дослідження, пов'язані безпосередньо з «Київською камератою» та

В. Матюхіним, а також численні інтерв'ю з ним на сторінках різних вітчизняних видань. У цьому випадку варто обов'язково згадати статті І. Сікорської «Слава і проблеми “Київської камерати”» 1997 року [11] та «Київська камерата», написану у 2008 році для Української музичної енциклопедії [12].

Безумовним лідером серед українських «камератознавців», вочевидь, є А. Луніна – музикознавець, кандидат мистецтвознавства, музичний критик та артменеджер Національного ансамблю солістів «Київська камерата». Вона є автором значної кількості статей про колектив (зокрема у Великій українській енциклопедії [7] та на сайті оркестру [9]), а також статей та інтерв'ю з В. Матюхіним, одне з яких опубліковане в другому томі її книги «Композитор в дзеркалі сучасності»¹ [6]. Перебування в епіцентрі творчого життя колективу дало А. Луніній можливість доступу до фактичних першоджерел та абсолютно унікальної інформації, що надає її працям особливої цінності.

Мета дослідження. У зв'язку із цим необхідно назвати ще одну причину нашого посиленого інтересу до «Київської камерати». Адже автор статті вже більше двох десятиліть (з квітня 2001 р.) працює у складі цього колективу і знає його, як то кажуть, зсередини. Але оскільки музика є все ж таки мистецтвом невербальним, яке «говорить саме за себе», то за ці роки накопичилося досить багато питань стосовно історії оркестру взагалі та творчого шляху В. Матюхіна зокрема – питань, досі не висвітлених у музикознавстві. Тому з нагоди зазначеної ювілейної дати ми вирішили поговорити з Валерієм Олександровичем і винести цю розмову на загал. Стаття написана в доволі не типовому для наукового викладу форматі, коли пряма мова головного героя готується або доповнюється деякими роз'ясненнями автора статті, зробленими вже, як-то кажуть, постфактум. Подібний формат був зумовлений безпосередньо метою дослідження, яка передбачала віднайдення інформації, що дала б змогу доповнити, уточнити, а часом і відкрити факти стосовно історії «Київської камерати» Зазначена мета зумовила основне завдання – сформулювати питання так, аби наш співрозмовник мав можливість максимально розкритися, а також вибудувати струнку сюжетну лінію нашої розмови.

Виклад основного матеріалу. В. Матюхін народився 12 березня 1949 року в Харкові, утім його подальше життя пов'язане з Києвом. Саме тут він вчився, формувався як особистість,

як митець, реалізовував і продовжує реалізовувати свої творчі ідеї. Про переїзд до української столиці В. Матюхін розповів так: «Мої батьки були військовослужбовцями. У 57–60-х роках відбувалося переозброєння армії, тодішній керівник СРСР Хрущов вирішив зробити основний акцент на ракетних військах. Батько працював в авіації інженером підготовки до вильотів та звільнився за власним бажанням. Мама почала шукати можливість купити квартиру в Києві. І 7 листопада 1960 року ми переїхали в Київ з військової частини в Гостомелі – зараз це база літаків “Антонов”».

У біографії кожного видатного музиканта завжди цікавим є початок занять музикою – відправна точка подальшої кар’єри. Також надзвичайно важливою є роль перших педагогів, які стають провідниками у великий та незвіданий світ музичного мистецтва. Слід відзначити, що значну частину творчої біографії саме фортепіано було для В. Матюхіна одним із головних засобів для самовираження в музиці. Про свої перші кроки як піаніста він говорить: «Хотів вступити у 2-гу музичну школу, але не вийшло, і мене прийняли у 5-ту. Після переїзду в Київ я перейшов в 3-тю музичну школу. Мені якраз дуже пощастило, у мене був дуже хороший педагог у 5, 6, 7 класі – Ейдельман. Одна з найкращих педагогів. Після 8-го класу музичної школи та 9-го класу загальноосвітньої мене прийняли у 9-й клас десятирічки».

Закінчивши Київську середню спеціалізовану музичну школу-інтернат імені М. В. Лисенка у 1967 році, юний музикант продовжив навчання по класу фортепіано в Київській державній консерваторії імені П. І. Чайковського (нині Національна музична академія України імені П. І. Чайковського). «Спочатку я потрапив до одного з найкращих педагогів – учня Нейгауза. Прізвище його Топілін². Блискучий піаніст! Він був відомий у Європі в 30-ті роки, приїжджав у Німеччину з концертами – Ойстрах грав на скрипці, а він акомпанував. Феноменальна читка з листа. Але він потрапив під час війни в полон. Було таке московське ополчення, яке складалося з артистів – їх відправили на захист міста. Воно було розбомблене в перший же день, в живих залишилася лише менша частина та потрапила в німецькі концтабори. Він був серед них. Там з ним сталася цікава пригода. Начальник концтабору був великим меломаном, чув його гру ще до війни й забрав до себе – навчати його дітей. Але закінчилася війна, і він отримав за це 15 років таборів у СРСР. Років 10 він відсидів точно, а потім був реабілітований. До Москви повернутися не дозволили, і він поїхав у Харків.

Там йому дали найгірших учнів, які через рік навчання вони досягли великих успіхів. Потім його забрали в Київ. У Топіліна я провчився рік та перейшов до Холодної³, у якої і закінчив консерваторію».

Як бачимо, обидва консерваторських педагога В. Матюхіна значною мірою належать до школи знаного у всьому світі піаніста та педагога – Генріха Густавовича Нейгауза, який, між іншим, народився на території України в місті Єлисаветград (нині Кропивницький) та до 18 років прожив там. Слід відзначити, що масштаб особистості Г. Г. Нейгауза значно виходив за межі суто піанізму та фортепіанної педагогіки: він був надзвичайно ерудованою, висококультурною людиною. Всі ці якості йому вдавалося прищеплювати і своїм учням, а вони, відповідно, продовжували розносити цей «вогонь» (до якого пощастило бути дотичним і Валерієві Олександровичу) далі. Так, наприклад, О. Г. Холодна знала напам’ять вірші Б. Пастернака, твори якого в ті часи неможливо було дістати, а ім’я О. Солженіцина було для неї далеко не «пустим звуком». Тож чи не тут, серед іншого, коріння потягу В. Матюхіна до всього нового, експериментального в музичному мистецтві, секрет його органічного входження в передову музичну «тусовку» та знаходження в ній по сьогодні?

У нашому випадку цілком доречно буде декілька слів сказати про сучасну академічну музику (і не лише українську) у житті В. Матюхіна. Загальновідомо, що такі твори становлять основу репертуару «Київської камерати». Тож нам надзвичайно цікаво було дізнатися, де ж знаходиться точка відліку, з якої розпочалося знайомство Маєстро із цим величезним пластом музичної літератури, яке стало захопленням усього подальшого життя. І ось, що він розповів:

«Коли я вчився в десятирічці мама відомого українського піаніста Найдича⁴ була педагогом з камерного ансамблю. Ми грали з нею твори в чотири руки, багато говорили про музику. Вона мені дала ноти Сильвестрова – копії. І я власноруч переписав першу частину Сонати Сильвестрова та його 5 п’єс для фортепіано. Трохи пізніше – у 1967 році – я познайомився із Сильвестровим особисто. І не просто познайомився – він влаштував мені “лікбез”. У нього було багато записів західноєвропейської сучасної авангардної музики, українські та московські зразки – Денисов, наприклад. В результаті я добре познайомився із сучасною музикою.

Якісь випадкові варіанти траплялися “нізвідки”. Я вступив до камерного оркестру⁵ –

Блажков мене взяв. Вийшло так, що під час роботи там мені довелося взяти участь в українській прем'єрі "Місячного П'єро" А. Шенберга, і це дуже сильно на мене вплинуло. Це був 1976 рік. І якесь моє знання цієї музики давало мені цікаві варіанти. Блажков мені розповідав про українську музику. Ще склалася дуже хороша атмосфера того, що тут (у Києві – А. Т.) відбувалося. Коли я грав "Місячного П'єро", я вже більш серйозно познайомився зі Станковичем: Блажков якраз вчив його симфонію. Вийшло так, що в один і той самий час прийшли у видавництво (Музична Україна – А. Т.) Станкович, Ківа, Верещагін, Костін, Сасько. Тоді був пленум молоді, і він дав можливість музикантам перескочити певний порядок, певні кар'єрні етапи, через які потрібно було проходити раніше. У результаті цієї постанови композитори Станкович, Карабиць, Ківа стали членами Спілки композиторів. Молодь почали пускати на відповідальні пости. Багато ідей реалізовувалися лише тому, що траплялося багато випадковостей».

Парадоксально, адже, незважаючи на прагнення сучасної людини (головним чином ітиметься про представників музичної професії) бути «в тренді» відносно новітніх технологій, моди та інших подібних речей, більшість музикантів сьогодні, за нашими спостереженнями, ставляться до сучасної академічної музики з певним упередженням та навіть з острахом. Що ж тоді казати про середнього слухача? Особливо актуальною ця проблема є для України. Невеличкі групи ентузіастів, які присвячують себе справі виконання та пропагуванню музики сьогодення в очах багатьох здаються справжніми революціонерами, а часом навіть диваками. Відтак сучасна академічна музика постає доволі тернистим шляхом для того, хто вирішив ним піти.

Звісно, коріння цієї проблеми не в останню чергу слід шукати в сьогоденній системі української музичної освіти, яка все ще залишається доволі консервативною. Адже для повноцінного сприйняття музичного мистецтва навіть на обивательському рівні все ж таки потрібна певна підготовка, а тим більше це стосується його сучасних видів. Втім, якщо подивитися на історію світової музики, стає зрозуміло, що подібні прецеденти вже траплялися. «Композиторів-класиків» далеко не завжди розуміли їхні сучасники.

Саме тому, спілкуючись з Валерієм Олександровичем, ми вирішили скористатися нагодою та спитати його, як боротися з різними

страхами стосовно виконання сучасної академічної музики та як ставитися до її виконання. Відповідь була простою, як і все геніальне: «Ставитися так, наче граєте добре відомий твір. Особливо це стосується додекафонії. Думати про те, що це не сучасна музика з важкими наслідками для здоров'я, а просто гарна музика».

Національний ансамбль солістів «Київська камерата» бере свій початок у 1977 році, щоправда, спочатку він мав назву Ансамбль камерної музики Спілки композиторів України. У 1989 році він став називатися Ансамбль солістів «Київська камерата», а статус Національного отримав вже за часів незалежної України – у 2000 році. Серед художніх керівників колективу були знамениті композитори – Є. Станкович (1991–1992), М. Скорик (1993–1994), І. Карабиць (1995–2000).

Взагалі, коли досліджуєш історію цього колективу, весь час не полишає думка про те, що він був приречений на створення та подальше існування, незважаючи ні різні труднощі, які спіткали колектив, особливо на початку 1990-х років, коли більша частина культурних та мистецьких інституцій переживала непрості часи. «Так склалася зірки», як-то кажуть, причому на цьому постійно наголошує і сам В. Матюхін. Звісно, що були мрії, було бажання, були конкретні дії, але всі ми добре знаємо, як часом навіть збіг трьох зазначених факторів може не дати бажаного результату.

Лише декілька конкретних прикладів від самого Маєстро на підтвердження зазначеного вище. «На початку 90-х – 91–92 роки мені запропонували, щоб "Камерата" стала колективом організації "Українська духовна республіка"⁶, яка реалізовувала культурні проєкти. Художнім керівником зробили Станковича. У нас були заробітні плати навіть більше, ніж у концертмейстерів оркестрових груп в оперному театрі. Але вже з травня 92-го року нам перестали платити гроші. Саме в той час оркестр Реді⁷ мав їхати у Францію. У них там щось не склалося з тими гастролями: мабуть, не зійшлися на умовах. І Міністерство культури запропонувало поїздки Камераті. З нами їхали чотири провідних вокалісти Києва. Там ми провели 14 концертів. А вже у 1993 році, 19 серпня, вийшов наказ прем'єр-міністра України створити колектив. І ми знову отримали офіційний статус».

Користуючись нагодою, ми вирішили поставити Валерієві Олександровичу питання, яке нас уже давно цікавило: що зумовило створення колективу саме в такому

інструментальному форматі, у якому він представлений сьогодні? Далі пряма мова: «Я був схилений на складі, який хотів усе життя зібрати. Він повинен був складатися з п'яти духовиків, ударника, арфи, п'яти струнних, рояля. Такої музики було дуже багато». Від себе додамо, що такої музики з'явилося надзвичайно багато і вже після появи колективу, який одразу ж став чимось на кшталт невеличкої творчої лабораторії для українських композиторів не одного покоління. Один з яскравих прикладів – Камерні симфонії Є. Станковича, які попри заявлену в назві «камерність» досить часто демонструють абсолютну «некамерність» змісту, у яких пройшла свою апробацію велика кількість ідей, реалізованих потім у його «великих» симфоніях.

Усі ми звикли бачити В. Матюхіна на сцені за диригентським пультом. Незважаючи на це, він уперше взяв до рук паличку, коли «Камерата» існувала вже більше 15 років. «За диригентський пульт я став у 92-му році. У 91-му році з Ансамблем камерної музики Спілки композиторів України ми перетворилися в ансамбль “Київська камерата”. Дуже успішно провели всеукраїнський конкурс (мається на увазі конкурс на вакантні посади колективу – А. Т.). Там були “всі і вся”. Червов був у комісії, Аркадій Винокуров⁸, я був. Що ж стосується диригентів... Запрошеним диригентом на той час був Володимир Сіренко. Також Аркадій Винокуров, коли вже пішов з Київського камерного оркестру, – він у мене був солістом, концертмейстером оркестру та диригентом. Винокуров виїхав в Австрію. Сіренка забрали третім диригентом у Держоркестр. Так збіглося, що в мене були зобов'язання по програмі, концертах, які ми організували. Тож довелося стати за пульт мені. Обставини так склалися. До того в мене було багато чудових диригентів, і я не мав бажання ставати за диригентський пульт».

Звісно, ми не могли не спитати про ставлення Валерія Олександровича до диригентської професії. «Виконавець має знати “доріжку”, по якій ходити», – досить лаконічно відповів він. І дійсно, філософія «Київської камерати» полягає в тому, що це ансамбль самодостатніх солістів, отже, якісь авторитарні методи в роботі з таким колективом є абсолютно не прийнятними.

За роки існування «Київська камерата» переграла величезну кількість творів композиторів-сучасників, здебільшого українських. Нерідко це були прем'єрні виконання. Деякі із цих творів залишилися в історії просто як

згадка, інші – міцно увійшли в репертуар виконавців. Але були серед них і такі, які збагатили історію музики новими сенсами. Один з таких творів – Камерна симфонія № 3 Є. Станковича⁹. Саме «Київська камерата» разом із відомим українським флейтистом Олегом Кудряшовим вперше представила її перед публікою. Далі трохи історії безпосередньо від В. Матюхіна:

«З Винокуровим ми зіграли Sonata piccola (відомий твір Є. Станковича для скрипки і фортепіано – А. Т.) у Ташкенті, був фурор. Відомі скрипалі стали брати ноти. Прем'єру я здійснив зі скрипалем Олександром Кириловим. Він (Станкович – А. Т.) у 77-му році її написав, присвятив Олегу Крисі, але Криса так її і не зіграв. Також я виконав Фортепіанну сонату Станковича. Я попросив його написати щось пам'яті Лятошинського. Спочатку була анонсована Елегія, але замість неї він створив абсолютно фантастичну Камерну симфонію № 2 пам'яті Лятошинського.

Я знайшов у газеті «Вечірній Київ» статтю про те, що Станкович пише Концерт для флейти і струнних для Київського камерного оркестру. А я вже тоді з камерного оркестру пішов. У результаті я його вмовив, щоб це був не флейтовий концерт, а Третя камерна симфонія. Саме в такому вигляді вона стала відомою в усьому світі. Перше виконання здійснила знов-таки “Камерата” – тоді Ансамбль камерної музики Спілки композиторів України. З Блажковим ми записали, Кудряшов грав на флейті. Потім була Четверта камерна симфонія, присвячена Пушкіну, – один із найсильніших творів. Він також її присвятив мені».

Втім було б неправильно розглядати «Київську камерату» як колектив, який спеціалізується виключно на сучасній музиці. У концертних програмах оркестру наявний значний відсоток умовно «класичної» музики, починаючи від бароко та закінчуючи ХХ ст. Доволі часто ці твори цілком гармонійно співіснують у межах одного виступу колективу. Адже будь-яке новаторство так чи інакше пов'язане з традицією, навіть у тому випадку, коли воно цю традицію заперечує.

Наукова новизна запропонованої статті полягає в тому, що більша частина наведеної інформації подається безпосередньо «з перших вуст» та вперше. Головним чином це стосується окремих епізодів біографії В. Матюхіна, пов'язаних з його учнівськими та студентськими роками, педагогами, поглядами на виконання сучасної музики та диригентське

мистецтво. Так, наприклад, його спогади про свого першого консерваторського педагога з фаху В'ячеслава Топіліна мають надзвичайну цінність і для історії українського фортепіанного мистецтва, з огляду на порівняно малу дослідженість діяльності цього музиканта.

Висновки. Фортуна, дійсно, була і є прихильною до «Київської камерати». Звісно, це можна списувати на збіг обставин. Але, за нашим глибоким переконанням, величезна заслуга в цьому належить В. Матюхіну. І всі згадані вище «випадковості» та «варіанти нізвідки» насправді з'явилися завдяки якомусь магнетизму його особистості, заснованому знов-таки на глибинному знанні й розумінні сутності своєї професії, високій внутрішній культурі та величезній скромності, яка виявляється в його повному небажанні «вип'ячувати» себе в мистецтві, а натомість прагненні дати мистецтву можливість самому говорити за себе. Саме тому в процесі спілкування з Маестро ми ще раз переконалися в тому, що дослідження діяльності видатного колективу необхідно починати з вивчення творчої постаті В. Матюхіна.

Представлена розвідка, безумовно, має подальшу перспективу хоча б тому, що українські композитори продовжують створювати музику, а «Київська камерата» на чолі з В. Матюхіним її виконувати. Ці події не повинні залишатися поза увагою музикознавців. Крім того, все одно спостерігається майже повна відсутність системних досліджень, присвячених як самому В. Матюхіну, так і «Київській камераті». На нашу думку, саме зараз, напередодні 50-річного ювілею колективу, настав час для подібних наукових звершень.

Примітки

¹Переклад назви здійснив Андрій Тучапець.

²Топілін Всеволод Володимирович (1908–1970) – піаніст, педагог. Випускник Харківської консерваторії (клас П. К. Луценко) та аспірантури при Московській консерваторії, де вчився в Г. Г. Нейгауза. Виступав у дуеті з Д. Ойстрахом, М. Полякіним, З. П. Лодій, французьким віолончелістом М. Маршалем. Неодноразово грав разом з Г. фон Караяном. Після звільнення з таборів працював у Харківській консерваторії та десятиріччя, а потім був запрошений до Києва, де очолив кафедру спеціального фортепіано у консерваторії.

³Холодна Оксана Григорівна (1915–1984) – українська піаністка та педагогиня. У 1939 році закінчила Московську консерваторію (клас О. Гольденвейзера), а згодом (1944–1951)

аспірантуру при ній у класі Г. Г. Нейгауза. Усе своє творче життя присвятила праці в Київській консерваторії та десятиріччя.

⁴Дмитро Найдич – академічний і джазовий піаніст-імпровізатор, керівник джазового ансамблю, композитор, музичний продюсер. Саме в його мамі – Ніні Митрофанівни Найдич – вчився В. Матюхін.

⁵У 1975–1980 роках В. Матюхін працював піаністом-клавесиністом Київського камерного оркестру, яким на той час керував Ігор Блажков.

⁶Українська духовна республіка – громадська організація, яку 16 грудня 1989 року заснував письменник-фантаст Олесь Бердник. Устав організації був зареєстрований 14 листопада 1990 року Міністерством юстиції України. Зазначимо, що за свої передові ідеї О. Бердник відсидів 5 років у таборах суворого режиму за радянських часів.

⁷Редя В'ячеслав Васильович (нар. у 1955 р.) – відомий український диригент, художній керівник і головний диригент симфонічного оркестру Запорізької філармонії.

⁸Аркадій Винокуров (1948–2021) – український скрипаль, диригент. У 1987–1991 роках був художнім керівником та диригентом Київського камерного оркестру. Від 1992 року жив та працював в Австрії.

⁹Камерна симфонія № 3 Є. Станковича, написана у 1982 році, у 1985-му Міжнародна трибуна композиторів при ЮНЕСКО визнала її однією з десяти кращих симфоній року.

Література

1. Редя В. Сайт Запорізької філармонії. URL: <https://www.filarmonic.zp.ua/filarmonia/vsi-tvorchi-kolektivi/artisti/item/23-redua-viacheslav> (дата звернення: 21.09.2022).

2. Гнидь Б. Винокуров Аркадій Михайлович. *Енциклопедія сучасної України*. 2005. URL: <https://esu.com.ua/article-34100> (дата звернення: 23.09.2022).

3. Гужва А. Письменник-фантаст Олесь Бердник та його Українська духовна республіка. *Granite of science : scientific and popular journal*. 2020. URL: <https://un-sci.com/ru/2020/01/11/pismennik-fantast-oles-berdник-ta-jogo-ukra%D1%97nska-duhovna-respublika/> (дата звернення: 29.08.2022).

4. Калениченко А. Найдич Ніна Митрофанівна. *Українська музична енциклопедія*. 2016. С. 25–26.

5. Калениченко А. Найдич Дмитро Юрійович. *Українська музична енциклопедія*. 2016. С. 24–25.

6. Лунина А. Композитор в зеркале современности : у 2-х т. Т. 2. Київ : Дух і Літера, 2015. 472 с.

7. Лунина А. Є. Київська камерата. *Велика українська енциклопедія*. URL : https://vue.gov.ua/Київська_камерата (дата звернення: 24.08.2022).

8. Лунина А. Є. Матюхін Валерій Олександрович. *Велика українська енциклопедія*. URL: <https://vue.gov.ua/>

Матюхін, Валерій_Олександрович (дата звернення: 01.10.2022).

9. Національний ансамбль солістів «Київська камерата». URL: <https://kyivkamerata.org/eng/> (дата звернення: 01.10.2022).

10. Пінчук О. Г. Canto sospeso. Перервана пісня. Книга про В. В. Топіліна. Харків : Естет Принт, 2018. 456 с.

11. Сікорська І. Слава і проблеми «Київської камерати». *Культура і життя*. 1997. 15 січня.

12. Сікорська І. «Київська камерата». *Українська музична енциклопедія*. 2008. С. 375–377.

13. Шевченківська районна в місті Києві державна адміністрація. URL: <https://shev.kyivcity.gov.ua/news/3603.html> (дата звернення: 05.10.2022).

References

1. Redia, V. Zaporizhzhia Philharmonic website. Retrieved from: <https://www.filarmonic.zp.ua/filarmonia/vsi-tvorchi-kolektivi/artisti/item/23-redya-viacheslav> [in Ukrainian].

2. Hnyd, B. (2005). Vynokurov Arkadii Mykhailovych. Encyclopedia of modern Ukraine. Retrieved from: <https://esu.com.ua/article-34100> [in Ukrainian].

3. Huzhva, A. (2020). Fiction writer Oles Berdnyk and his Ukrainian Spiritual Republic. Granite of science : scientific and popular journal. Retrieved from: <https://un-sci.com/ru/2020/01/11/pismennik-fantast-oles-berdnik-ta-jogo-ukra%D1%97nska-duhovna-respublika/> [in Ukrainian].

4. Kalenychenko, A. (2016). Naidych Nina Mytrofanivna. The Ukrainian musical encyclopedia, 25–26 [in Ukrainian].

5. Kalenychenko, A. (2016). Naidych Nina Mytrofanivna. The Ukrainian musical encyclopedia, 24–25 [in Ukrainian].

6. Lunina, A. (2015). A composer in the mirror of modernity: in 2 volumes, 2. Kyiv: Dukh i Litera [in Russian].

7. Lunina, A. Matiukhin Valerii Oleksandrovych: The large Ukrainian encyclopedia. Retrieved from https://vue.gov.ua/Матюхін_Валерій_Олександрович [in Ukrainian].

8. Lunina, A. Kyiv Camerata. The large Ukrainian encyclopedia. Retrieved from: https://vue.gov.ua/Київська_камерата [in Ukrainian].

9. The national ensemble of soloists «Kyivska Kamerata». Website. Retrieved from: <https://kyivkamerata.org/eng/> [in Ukrainian].

10. Pinchuk, O. H. (2018). Canto sospeso. Interrupted song : The book about V. V. Topilin. Kharkiv: Esthete Print [in Ukrainian].

11. Sikorska, I. (1997, 15 January). The glory and problems of «Kyiv Camerata». *KiZh* [in Ukrainian].

12. Sikorska, I. (2008). «Kyiv Camerata». The Ukrainian musical encyclopedia [in Ukrainian].

13. Shevchenko district state administration in the city of Kyiv. Official website. Retrieved from: <https://shev.kyivcity.gov.ua/news/3603.html> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 03.01.2023

Отримано після доопрацювання 06.02.2023

Прийнято до друку 14.02.2023